

Vejvisning og cykelkort

Planlægning for cyklister handler ikke kun om stier og veje. Vejvisning og information er også vigtige parametre. Endelig er det især hensigtsmæssigt at anlæg, vejvisning og information planlægges og udføres i en nøje sammenhæng.

Indhold

Vejvisning	102
Skiltning af cykelruter	102
Størrelse og placering af skilte	104
Brugerundersøgelser	104
Skiltning i andre lande	104
Serviceskiltning	104
Vejvisning til cykelparkering	105
Cykelkort	105
Cykelkort i byområder	105

Vejvisning

Vejvisningen er det, som binder stier i eget tracé og langs veje, mindre kommuneveje, skovveje mv. sammen til cykelruter. Det var en væsentlig forbedring af cyklisternes forhold, der indtraf i Danmark i 1991, da de nye vejregler for stivejvisning udkom. Disse regler medførte et kvantespring fra sporadisk lokal vejvisning til gennemgående rutevejvisning for cyklister.

I 1999 udkom en revideret vejregel, som indarbejdede de praktiske erfaringer, der i løbet af 90'erne er opnået med skiltning¹¹⁸. Herunder med de nationale cykelruter, der blev åbnet i 1993. De nye vejregler handler både om skiltning på ruter, skiltning til og fra ruter, samt skiltning uden for ruter. Endvidere indeholder vejreglen et kapitel om informationstavler og cykelkort med henblik på at sikre, at de samme farver og symboler anvendes i vejvisningen og på kortene.

Rutetavler for nationale, regionale og lokale ruter.

FOTO: Jens Erik Larsen

Hensigten med vejvisningen for cyklister er dels, at den skal være tilstrækkelig tydelig uden at skræmme landskabet og dels, at den skal være på samme niveau som skiltningen for bilister. Men samtidig skal skiltningen tydeligt adskille sig herfra, så ingen er i tvivl om, hvem skiltene henvender sig til.

Skiltning af cykelruter

Denne vejvisning har muliggjort udvikling af lokale, regionale og

nationale cykelruter. I dag findes flere tusinde km af skilte cykelruter. Vejregler for vejvisning fra 1999 opdeler cykelruterne i 3 kategorier med numrene:

Nationale ruter 1-15

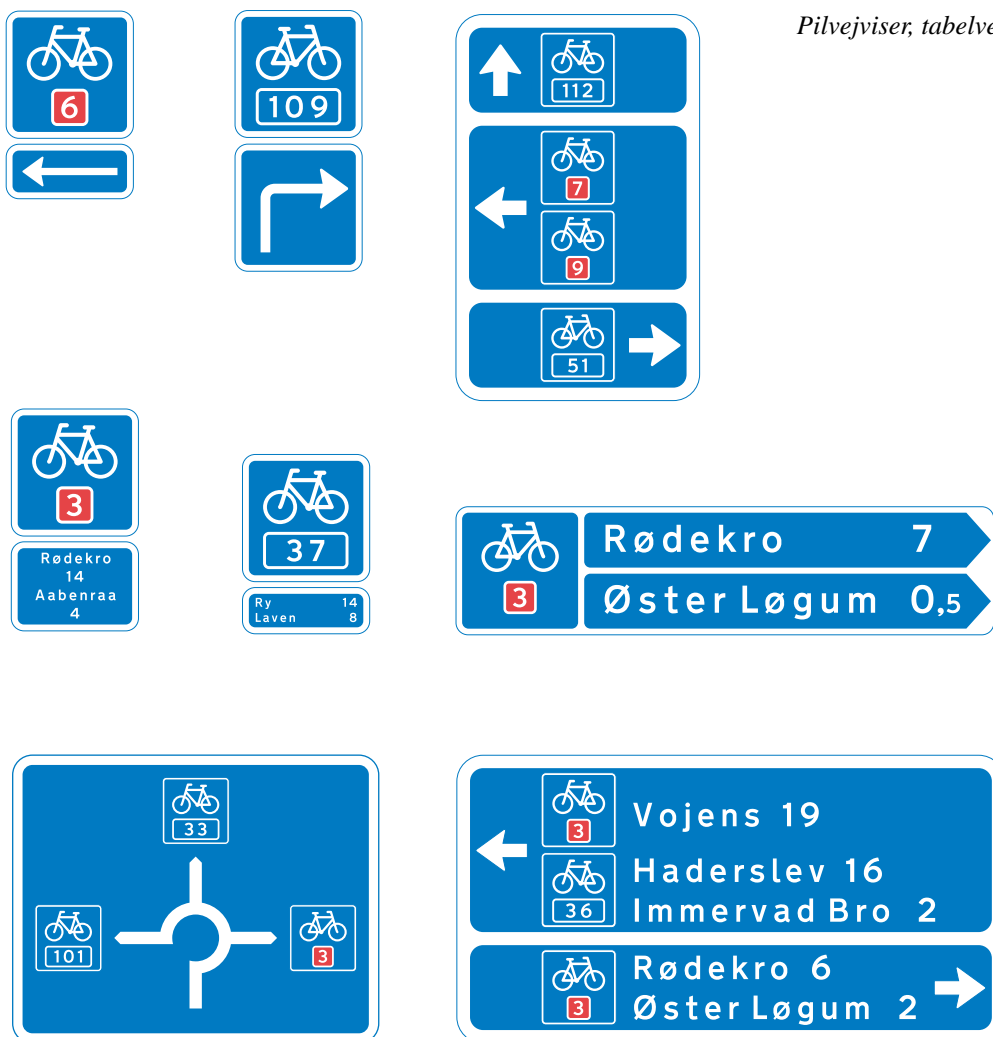
Regionale 16-99

Lokale 100-999

Det tillades desuden supplerende at benytte et navn. For lokale ruter kan man nøjes med et navn, og man kan endog benytte et logo fx en gris for Grisestien osv. Sidstnævnte er udsprunget af turisterhvervets ønske om en mere farverig afmærkning af lokale ruter. Vejreglen sikrer dog, at farverne er ensartede med hvidt logo på blå baggrund.

Ruteskiltning anvendes også i byområder, hvor såvel nationale som regionale ruter går gennem bycentre. Lokale ruter kan ligeledes hedde „Pendlerruten”, „Centrumsruten” mv. og fx forbinde boligområder med bycentre.

Den mest anvendte vejvisningstavle er rutetavlen, der oftest er kvadratisk 40x40, 30x30, 20x20 eller helt ned til 10x10 cm i fx skovområder. Denne tavle benyttes i princippet til bekræftelse af ruten, men bruges også i mindre kryds, hvor tavlen kan placeres et lille stykke henne ad den vej, man skal tage. Endvidere kan

tavlen suppleres med pil på undertavle, og der kan på separat undertavle angives geografiske mål.

Rutens identifikation består af cykelsymbol og rutenummer/navn/logo. Indenfor denne identifikationsramme må der ikke anbringes pile eller lignende. Ruteidentifikationen går igen på alle tavletyper, herunder pilvejvisere, tabelvejvisere og orienteringstavler.

Pilvejvisere anvendes i større kryds, og når der ved retningsændring af en rute tilmed er brug for angivelse af flere geografiske mål, mens tabelvejvisere benyttes, når der

umiddelbart før et kryds, er brug for information fx om flere ruter. Orienteringstavler kan benyttes ved meget komplicerede kryds og ved rundkørsler.

I flere danske bykerner er cykelruter afmærket med specielle dæksler eller fliser. I de kringlede gader kan det være vanskeligt at finde vej, men også at se skilte. Derfor kan afmærk-

Tavler skal rengøres og udskiftes.

FOTO: Jens Erik Larsen

ning på kørebaneen eller cykelstien være en fordel fremfor skilte.

Størrelse og placering af skilte

Det er fundamentalt, at cyklister forstår at de skal se efter skilte i blå farve og at disse skilte er information til cyklister. Men det hjælper også at skiltene altid står placeret i samme vejside og i samme højde. Herved minimerer man den nødvendige størrelse af skiltene og sikrer samtidig, at cyklisterne ser dem.

De fleste cyklister sidder foroverbøjet og ser på kørearealet foran dem, hvorfor skilte skal placeres lavt. Skilte må på den anden side heller ikke sidde for lavt, idet der er fare for tilgroning med græs o. lign. om sommeren og snedækning om vinteren. Derfor er placering af skilte i højre vejside i ca. en meters højde det mest hensigtsmæssige.

Skiltenes størrelse er bestemt af trafikantens hastighed og skiltens informationsmængde. Læseafstande og versalhøjder er afprøvet i praksis. Valg af skilte og udformningen heraf fremgår nærmere af Vejregler for vejvisning på cykel- og vandreruter fra Vejdirektoratet.

Brugerundersøgelser

Der foreligger ikke nogen detaljerede undersøgelser af cyklisters forståelse af og meninger om vejvisning af cykelruter. Dog har Danmarks Turistråd foretaget en interviewundersøgelse af cykelturister i Danmark, og herunder har man spurgt til turisternes tilfredshed med de nationale cykelruter og deres skiltning. Topkarakteren var 5, og de tyske turister gav skiltningen en samlet bedømmelse på 4,6 point. Danskerne var også generelt godt tilfredse, dog en smule mere forbeholdne end tyskerne – deres samlede bedømmelse var 4,2 point²³.

FOTO: Jens Erik Larsen

Skiltning i Schweiz.

Skiltning i andre lande

Alt i alt er den danske skiltning af cykelruter gennearbejdet, og den er, hvis man følger vejreglen, på niveau med skiltningen for andre trafikanter. Dette er ikke tilfældet i flere andre lande, hvor man ofte ser mere tilfældig afmærkning med klistermærker o.lign. Dog har enkelte lande i de senere år implementeret gode afmærkningssystemer.

Dette gælder eksempelvis Schweiz, der i forbindelse med etablering af et nationalt net af cykelruter, har indført et godt skiltesystem. Blandt nye ideer heri, kan nævnes at der også på nationale ruteskilte er plads til logoer, fx for internationale ruter. Et eksempel er *Tre lande ruten* med en grøn trekant som logo. Ruten går gennem Schweiz, Frankrig og Tyskland. Endvidere angives, når det er nødvendigt, hvor meget en rute stiger indenfor de næste km, fx 630 m de næste 7,5 km. Et skilt, der viser at man skal trække sin cykel findes

Servicevejvisning.

også i samlingen. Det er dog ikke tænkt til de skrappe stigninger, men til benyttelse på korte stykker i byområder, hvor man skal passere meget smalle stræder eller fodgængerområder.

Serviceskiltning

Cyklister har også brug for servicevejvisning. I de danske vejregler er beskrevet, hvordan man viser vej til seværdigheder, teltpladser, strande, stationer, færges osv.

Der kan i princippet anvendes alle gængse servicesymboler. Et nyt symbol viser vej til teltpladser for cyklister mv. Dette symbol har allerede fundet anvendelse i flere steder fx på de nationale cykelruter.

I den almindelige servicevejvisning anvendes inverse farver, blå tekst på hvid baggrund. Pilvejvisere udføres med hvid tekst på blå baggrund, for ikke at gøre det mere broget end

Cykelparkeringsskilt.

højest nødvendigt. Dog angives servicesymboler med sort.

Der anvendes kun særlig servicevejvisning, når cyklister skal anvende andre ruter end bilisterne. Servicevejvisningen har ikke været anvendt i større udstrækning indtil nu, men den voksende interesse for cykelturister har bl.a. medført, at Fyns Amt nu planlægger at skilte til seværdighederne på cykelruterne.

Vejvisning til cykel-parkering

Især i tætte byområder, ved stationer og en række institutioner, er det relevant at skilte tydeligt til cykel-parkeringsfaciliteter. Desværre ses oftere skilte med *Cykelhenstilling forbudt* end henvisning til parkering. Der findes dog en række eksempler på serviceskilting til cykel-parkering.

Der anvendes oftest cykelsymbol på blå baggrund med et P i et af hjørnerne og evt. en pil på samme tavle. Dansk Standard cykelsymbol i sort på hvidt anvendes af DSB. Andre steder findes i dag vidt forskellige skilte. Vejreglerne har endnu ikke noget konkret forslag hertil, bortset

fra at ordet cykel-parkering kan skrives på en servicepilvejviser.

Cykelkort

Cykelkortet kan bruges både til at planlægge sin rute efter og til at finde vej med. For turister kan kortet også være et godt minde om turen bagefter. Endelig kan cykelkortet indeholde mange praktiske oplysninger om service på ruten, såsom overnatning, bespisning, indkøb, cykelreparation osv.

Amterne i Danmark har udgivet gode cykelkort - de fleste i skala 1:100.000, som er glimrende for i landområder. Kortenes signaturer og format er harmoniserede med baggrund i Amtsrådforeningens manual, *Fremstilling af Cykelrutekort*⁵, som stort set er fulgt af de enkelte amter.

I visse turistområder er der udgivet lokale cykelkort i skala 1:50.000, som ud over de skilte nationale og regionale ruter, indeholder lokale ruter og forslag til rundture. Gode eksempler er kortene over Nordfyn og Langeland. Disse kort kan også være til stor glæde for lokale.

Cykelkort i byområder

I byområder er der brug for kort i mere detaljeret skala, og som er mere handy i format og omfang. Disse kort indeholder normalt et oversigtskort 1:100.000, bykort 1:25.000 og bycenterkort 1:10.000. Det er passende skalaer, fordi cyklisten har behov for at kunne sammenligne med det regionale kort, og der bør være vejnavne på byens overordnede veje og gerne på alle veje i centrum.

Endvidere påføres de vigtigste trafikmål for såvel lokale som turister. Signaturforklaring tilføjes gerne på dansk, engelsk og tysk, selvom kortene især henvender sig til lokale.

Kort bør være let tilgængeligt.

Cykelkort for byområder er vigtige for beboere og tilflyttere, som ikke kender stisystemerne. Kortene skulle gerne vise vej, motivere til at cykle og give mulighed for bedre oplevelser. Kortene kan give ideer til afprøvning af forskellige ruter og kan benyttes på søndagscykelturen ud af byen. Kortene kan vise hvor aflåst/ overvåget/god cykel-parkering findes, så byturen ikke giver bekymringer for tyveri.

Teltplads til venstre.

